

Vergaderjaar 1998–1999

26 567

Wijziging van de Wet hygiëne en veiligheid zwemgelegenheden (uitbreiding tot therapiebaden)

Nr. 4

VERSLAG

Vastgesteld 7 juli 1999

De vaste commissie voor Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer¹, belast met het voorbereidend onderzoek van dit wetsvoorstel, brengt als volgt verslag uit van haar bevindingen. Onder het voorbehoud dat de regering de gestelde vragen tijdig zal hebben beantwoord, acht de commissie de openbare behandeling van dit wetsvoorstel voldoende voorbereid.

I. ALGEMEEN

1. Doel van dit wetsvoorstel

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het voorliggende wetsvoorstel strekkende tot de wijziging van de Wet hygiëne en veiligheid zwembaden. Het wetsvoorstel maakt het mogelijk dat de Wet hygiëne en veiligheid zwembaden eveneens zal gaan gelden voor therapiebaden in de medische sfeer. Deze leden juichen de wettelijke verankering van de uitbreiding van de werkingssfeer van deze wet van harte toe. In navolging van de regering menen zij dat therapeutische baden, net als semi-openbare en openbare zwemgelegenheden, behoren te voldoen aan de elementaire eisen van hygiëne en veiligheid. Zij hebben wel nog enige vragen.

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de wijziging van de Wet hygiëne en veiligheid zwemgelegenheden. Gezien het feit dat de Gezondheidsraad reeds in 1989 een advies hiertoe heeft uitgebracht, is deze wijziging zeer wenselijk.

De leden van de CDA-fractie kunnen op hoofdlijnen instemmen met het uitbreiden van de werkingssfeer van de wet tot inrichtingen die tevens of uitsluitend worden bezocht door patiënten met lichamelijke klachten. Deze leden vinden het positief dat ook deze inrichtingen aan voorschriften worden gebonden, die leiden tot voldoende hygiëne en veiligheid. Zij voelen echter de behoefte om nog enkele vragen te stellen en enige

¹ Samenstelling:

Leden: Reitsma (CDA), voorzitter, Van Middelkoop (GPV), Witteveen-Hevinga (PvdA), Feenstra (PvdA), Verbugt (VVD), Poppe (SP), Duivesteyn (PvdA), Crone (PvdA), Augusteijn-Esser (D66), Klein Molekamp (VVD), Hofstra (VVD), ondervoorzitter, Eisses-Timmerman (CDA), Th. A. M. Meijer (CDA), Luchtenveld (VVD), Van Wijmen (CDA), Kortram (PvdA), Van der Knaap (CDA), Ravestein (D66), Van der Steenhoven (GL), Van Gent (GL), Oplaat (VVD), Van der Staaij (SGP), Vacature (PvdA), Schoenmakers (PvdA) en Udo (VVD).
Plv. leden: Leers (CDA), Stellingwerf (RPF), Dijkma (PvdA), Valk (PvdA), Essers (VVD), De Wit (SP), Van Heemst (PvdA), De Boer (PvdA), Scheltema-de Nie (D66), Van Beek (VVD), Geluk (VVD), Visser-van Doorn (CDA), Schreijer-Pierik (CDA), Blok (VVD), Biesheuvel (CDA), Bos (PvdA), Van den Akker (CDA), Giskes (D66), M. B. Vos (GL), Halsema (GL), Niederer (VVD), Van 't Riet (D66), Waalkens (PvdA), Spoelman (PvdA) en Voorhoeve (VVD).

kanttekeningen te plaatsen, waarbij het ontbreken van de afweging van de lasten en baten in dit wetsvoorstel voor deze leden een belangrijke rol speelt.

2. Achtergrond

De leden van de PvdA-fractie hebben waardering voor deze mogelijkheid tot uitbreiding van de werkingssfeer omdat de veiligheid en de gezondheid van burgers voorop staan bij gebruikmaking van semi-openbare en openbare badrichtingen. Het bevreemdt deze leden dan ook dat dit voorstel tot wetwijziging alleen afkomstig is van de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer. Het advies van de Gezondheidsraad, waaraan dit voorstel van wet uitvoering geeft, was gericht aan de ministers van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) én van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS).

De leden van de PvdA-fractie steunen deze wetwijziging waarmee de Wet hygiëne en veiligheid zwembaden van toepassing kan worden verklaard op therapiebaden. Wel betreuren zij het enigszins dat het voorstel tot wijziging tien jaar op zich heeft laten wachten. De noodzaak tot extra oriëntatie en overleg is op zichzelf duidelijk, maar er zijn enige vraagtekens ten aanzien van de verscheidenheid aan baden en de duur van oriëntatie en overleg. De leden zouden graag meer duidelijkheid willen verkrijgen met betrekking tot de verscheidenheid aan baden in de medische sfeer.

Voorts heeft de regering besloten eerst ervaring op te doen met de uitvoering en handhaving van het besluit bij de semi-openbare baden. De leden van de PvdA-fractie zouden graag meer inzicht ontvangen in deze tot nu toe opgedane ervaringen en in de bijbehorende kostenaspecten. Op welke wijze zijn de ervaringen opgedaan, tot welke conclusies hebben zij geleid en heeft er een evaluatie plaatsgevonden?

Het heeft de leden van de VVD-fractie erg verbaasd dat het tien jaar heeft moeten duren voordat tot de wetwijziging is overgegaan, zeker nu het een minimale wijziging betreft. Deze leden kunnen zich vinden in deze wijziging maar hebben de nodige vragen over de noodzaak om dit nu te doen. De actualiteit vraagt om vergaande maatregelen ten aanzien van de veiligheid en hygiëne in zweminrichtingen; denk aan de recente problemen op de Westfriese Flora. Onderzoek heeft uitgewezen dat zweminrichtingen, en dan vooral zweminrichtingen met een hogere temperatuur dan een normaal zwembad, te kampen hebben met de aanwezigheid van de legionellabacterie.

Naar aanleiding van het drama op de Westfriese Flora hebben de verantwoordelijke ministers van VWS en VROM diverse brieven naar de Kamer gestuurd. In een brief van de minister van VROM van 20 april 1997 werd gemeld dat er op dit moment in de Wet op de hygiëne en veiligheid zwemgelegenheden (WHVZ) niet specifiek regels staan die gericht zijn op het voorkomen van legionellabesmetting. Waarom is deze lacune dan nu niet ook meteen aangevuld? Waarom is er niet van de gelegenheid gebruik gemaakt om met deze wijziging ook de legionellaproblematiek aan te pakken? Waarom komt er niet een integrale oplossing van dit volksgezondheidsrisico, waarbij de Waterleidingwet en de WHVZ tegelijkertijd worden behandeld? Kan de Kamer in het najaar weer een nieuwe wijziging tegemoet zien bij de wijziging van de Waterleidingwet waarin dit probleem wel aangepakt zal worden? Hoe zal deze zich dan verhouden tot deze wet?

De bedoeling van de wetwijziging is, volgens de regering in de memorie van toelichting, voor een belangrijk deel gebaseerd op gezondheidsaspecten. De praktijk heeft inmiddels uitgewezen dat de voorgestelde

wijziging niet meer voldoende is: het simpelweg wijzigen van zweminrichtingen in badinrichtingen houdt de legionellabacterie niet buiten de deur. Daar komt nog het volgende aspect bij: de voorliggende wetswijziging betreft therapeutische baden bij de bestaande zweminrichtingen. Van deze therapeutische baden wordt relatief vaak gebruik gemaakt door mensen met een zwakke gezondheid en door ouderen. Deze groepen zijn in het bijzonder kwetsbaar voor mogelijke infectie met de legionellabacterie. Een extra reden de bestrijding van deze bacterie met deze wetswijziging ter hand te nemen. In de memorie van toelichting staat: «hoewel er intussen verbeteringen zijn te constateren, is er nog onvoldoende aanleiding om patiënten die van therapiebaden gebruik maken eenzelfde bescherming te bieden als bezoekers van andere zweminrichtingen». Huns inziens dienen bezoekers van therapiebaden meer bescherming te krijgen dan bezoekers van «gewone» zweminrichtingen, omdat een deel van de bezoekers kwetsbaarder is, en de therapiebaden ontvankelijker zijn voor bacteriën dan de normale zweminrichting.

De leden van de CDA-fractie vragen hoe de regelgeving inzake veiligheid en hygiëne van therapiebaden in landen om ons heen is geregeld. Zijn er nog lessen te trekken uit het beleid van typische «küroord»-landen zoals Duitsland?

Ook willen de leden van de CDA-fractie graag weten of de situatie rondom de legionellabesmettingen en de beleidsvoornemens daarover nog consequenties hebben voor de hier behandelde wet- en regelgeving. Als dit zo is, waarom worden die dan niet direct in deze wetswijziging meegenomen?

De leden van de GPV-fractie en de RPF-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het onderhavige wetsvoorstel. Deze leden vragen waarom de weg naar wet- en regelgeving zo lang duurt, terwijl de doelstelling van het wetsvoorstel is om mensen die gebruik maken van zwem- of badgelegenheden een wettelijke bescherming te bieden op het gebied van hun gezondheid. Worden met de lange weg van oriëntatie en overleg en het opdoen van ervaringen geen onnodige risico's genomen?

3. Uitbreiding van de werkingssfeer van de wet

In de memorie van toelichting stelt de regering voor de begripsomschrijving te verbreden en het ruimer begrip «badinrichting» te hanteren en de terminologie uit te breiden met badwater. De leden van de PvdA-fractie willen in dit verband er de nadruk op leggen dat heldere regelgeving baat heeft bij duidelijke begripsomschrijving en stemmen in met deze voorgestelde wijziging.

Gezien het feit dat de WHVZ ook betrekking heeft op de doucheruimtes in de «badinrichtingen» hebben de leden van de VVD-fractie ook grote zorgen over de watertemperatuur van deze douches. Zeker omdat al bij enkele tientallen zwembaden de legionellabacterie is aangetroffen. Dit brengt toch levensgevaarlijke risico's met zich mee? Daarom zijn deze leden erg benieuwd wanneer de regering van plan is met nadere voorschriften te komen aangaande de tapwatersystemen. Gedacht kan worden aan de instelling van de watertemperatuur die 100% zekerheid biedt. Op dit moment worden in het BHVZ alleen eisen gesteld aan het materiaal van de douchewanden en de vloeren. Dit was het juiste moment geweest om ook hieraan aandacht te besteden. Waarom is hiervan geen gebruik gemaakt?

In de brief van 20 april 1999 schrijft de minister dat «een en ander zal worden afgestemd met de aangekondigde nadere wettelijke voorschriften inzake warm tapwatersystemen op basis van de Waterleidingwet. Voor de tussenliggende periode zullen in overleg met de provincies, als toezicht-

houdende instantie in het kader van de WHVZ, richtlijnen worden opgesteld ter voorkoming van nieuwe besmettingsgevallen (met legionella). De leden van de VVD-fractie willen graag weten wat er uit dit overleg is gekomen.

De leden van de CDA-fractie stemmen in met de Raad van State als deze vaststelt dat de termen «zwemmen» en «zwemwater» worden verruimd tot respectievelijk «zwemmen en baden» en «zwem- en badwater», maar dat het centrale begrip «zweminrichting» zelf niet wordt uitgebreid. Deze leden stellen voor de term «zweminrichting» in de wet te vervangen door «zwem- en badinrichting» en niet door enkel de term «badinrichting», zoals de regering voorstelt. Dit is in de geest van het voornemen om de werkingssfeer van de wet te verruimen en maakt de wet naar hun mening consistenter en daarmee duidelijker.

De leden van de CDA-fractie vragen de regering expliciet te waarborgen dat de uitbreiding van de werkingssfeer van deze wet in geen geval leidt tot de situatie dat de wet via het besluit voorschriften kan stellen betreffende privébaden van personen. Een te nauwe interpretatie van artikel 1a, lid i (aanduiding van de categorie «bewoners van wooncomplexen») van het Besluit hygiëne en veiligheid zwemgelegenheden zou volgens deze leden ongewenste situaties kunnen scheppen. Ook zouden deze leden het op prijs stellen om een definitie van de termen «baden» en «zwemmen» opgenomen te zien. Is dit volgens de regering wenselijk dan wel mogelijk?

Deze leden vragen of dit voorstel tot wijziging van de wet zich alleen uitstrekt tot de uitbreiding met therapiebaden, waarin water wordt hergebruikt. Of gaat het hier ook om baden met eenmalig gebruik van water, waarvan de Gezondheidsraad adviseert om met enkele voorschriften te volstaan? Kan de regering, als zij beide soorten baden onder de werkingssfeer van de wet wil brengen, haar overweging daarbij motiveren? Wordt de last voor houders van baden met eenmalig gebruik niet te groot? En hoe zit het met de bestuurlijke last van de toezicht-houder?

De leden van de CDA-fractie vragen de regering verdere verduidelijking van haar argumentatie in het nader rapport naar aanleiding van het advies van de Raad van State over het besluit om in de artikelen 11 derde en vierde lid wel het woord «badwater» toe te voegen, maar dit in de artikelen 10 a, tweede lid, 10 c en 10d niet te doen.

De leden van de GPV-fractie en de RPF-fractie vragen of het wetsvoorstel in de ogen van de regering voldoende ruimte biedt om eventuele nieuwe typen baden in een kort tijdsbestek een plaats te geven in de regelgeving. Hoe zal hier in de praktijk mee worden omgesprongen?

4. Het besluit

De leden van de PvdA-fractie vragen de regering op welke termijn verwacht kan worden dat de werkingssfeer van de wet werkelijk wordt uitgebreid en wanneer de invoering wordt verwacht. Verder vragen zij of er is voorzien in een evaluatie van deze wetswijziging en wanneer deze zal plaatsvinden. Het is deze leden onduidelijk wie en aan de hand van welke criteria zal beoordelen wat vanuit het oogpunt van hygiëne en veiligheid noodzakelijk is.

Deze wetswijziging zal op zich geen consequenties hebben voor de veiligheids- en hygiëne situatie in therapiebaden. Deze leden vragen met klem op welke termijn het besluit ter uitvoering van deze wet te verwachten is.

Ook de leden van de fracties van GPV en RPF vragen op welke termijn het gewijzigde Besluit hygiëne en veiligheid zwemgelegenheden in werking kan treden.

5. Handhaving

De provincie is verantwoordelijk voor het toezicht op de naleving van de voorschriften in de Wet hygiëne en veiligheid zwemgelegenheden en eigenaren en beheerders van zwemgelegenheden zijn verantwoordelijk voor de nakoming. Gedeputeerde Staten kunnen ingevolge artikel 11 van de Wet hygiëne en veiligheid zwemgelegenheden, indien zij dit nodig achten, een zweminrichting sluiten. De leden van de PvdA-fractie vragen of de uitbreiding van het aantal te controleren badinrichtingen eveneens zal leiden tot een toeneming van de hiervoor beschikbare middelen. De leden van de PvdA-fractie kunnen in zijn algemeenheid instemmen met de aansluiting op het reeds geldende handhavingssysteem. Zij vragen wel op welke wijze de regering provinciale interpretatie- dan wel handhavingverschillen van de wet wil voorkomen. Naar hun mening wordt de effectiviteit van deze wet grotendeels bepaald door de mate van handhaving en het minimaliseren van provinciale ontheffingen.

6. Financiële lasten

De leden van de PvdA-fractie vragen of de regering een indicatie kan geven waar de financiële lasten ten gevolge van deze wetswijziging het meest zullen stijgen. In navolging van de Raad van State menen deze leden dat het kostenaspect van dit voorstel thans aan de orde dient te komen. Kan de regering eveneens een indicatie geven van de administratieve lasten voor de beheerders dan wel eigenaren van zwemgelegenheden en baden?

De leden van de CDA-fractie zijn stellig van mening dat de vraag of het wetsvoorstel verantwoord is uit het oogpunt van de financiële en bestuurlijke lasten bij deze wetswijziging aan de orde moet komen, en niet pas bij de nota van toelichting bij het besluit. Deze leden vragen de regering dan ook nu al een afweging van de te verwachten baten en lasten aan hen te doen toekomen, alvorens verder te gaan met de besluitvorming over dit wetsvoorstel.

De leden van de GPV-fractie en de RPF-fractie zien niet in waarom in de toelichting bij dit wetsvoorstel voorbij wordt gegaan aan de financiële consequenties voor de houders van de desbetreffende badinrichtingen en de bestuurlijke lasten. Het gegeven dat de werkelijke vergroting van de werkingssfeer pas optreedt bij de wijziging van het Besluit hygiëne en veiligheid zwemgelegenheden, neemt niet weg dat met dit wetsvoorstel reeds de reikwijdte van de wetgeving wordt vergroot. Deze leden menen dat alleen al de logische verwachting dat het voorliggende wetsvoorstel tot uitvoering zal komen, noopt tot inzicht in de consequenties van het wetsvoorstel. Dit is onder meer relevant voor het parlement als mede-wetgever, dat, als hij instemt met het wetsvoorstel, tevens instemt met de daarin opgenomen delegatiebepalingen. Inzicht in de reikwijdte en mogelijke (financiële) consequenties van de delegatiebepaling kan daarbij niet worden gemist. De leden van de fracties van GPV en RPF vragen de regering de toelichting alsnog te voorzien van een afweging van de verwachte baten en lasten.

De voorzitter van de commissie,
Reitsma

De griffier van de commissie,
De Gier